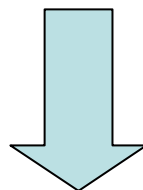

Kryzys finansów publicznych

wymusza wspólną strategię rozwoju:

rządowo – samorządową na lata 2012-
2015

Dyskusja między Ministerstwem Finansów w 2011 r., a samorządami stała się doskonałym katalizatorem wzrostu rangi najważniejszej zasady budżetowej, jaką jest **zasada równowagi budżetowej**. Po raz pierwszy od 20-tu lat może mieć miejsce w Polsce dyskusja, która w pogłębiony sposób pozwoli przyjrzeć się **przepływom finansowym w SFP** i wynikom finansowym składowych tej **megainstytucji**.

Tab. 1. Skokowa zmiana nierównowagi

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Wynik SFP /PKB	+ 0,10%	- 1,6 %	- 3,7 %	- 6,3 %	- 5,0 %
Dług publiczny w mld zł	527,4	597,7	669,5	776,8	811,4
Dług publiczny/PKB	44,9 %	46,9 %	49,8 %	52,8 %	54,2%

* wynik nie obejmuje refundacji składek do OFE – wg statystyki UE składki te są wliczane do deficytu tzw. Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych

1% PKB w 2011 r. to \approx 15 mld zł

Tab. 3. Wynik sektora finansów publicznych i podsektorów w mld zł w latach 2007-2011.

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011 Prognoza
Podsektor rządowy	-9,7	-18,9	-25,7	-57,1	-58,5
Podsektor samorządowy	+0,5	-2,3	-14,0	-16,1	-10,0
Podsektor ubezpieczeń społecznych	+9,3	+1,2	-11,8	-11,2	-6,9
Wynik ogółem	+1,7	-20,0	-51,1	-84,7	-75,4

1% PKB w 2011 r. to \approx 15 mld zł

Przyrost długu publicznego

1% PKB w 2011 r. to \approx 15 mld zł

Przyrost długu j.s.t.

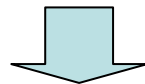
Przyrost 27,6 mld zł

Tab. 2. Wydatki majątkowe dla podsektora samorządowego i rządowego w roku 2007 i 2010 w mld zł.

Wyszczególnienie	2007r.	2010r.	Przyrost	Dynamika
Wydatki majątkowe podsektora rządowego	23,4	47,5	24,1	103,0 %
Wydatki majątkowe podsektora samorządowego	28,5	45,3	16,8	59,0 %

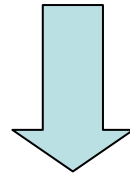
Główne inwestycje j.s.t. – skutki dla budżetu

- Drogi, mosty
- Oczyszczalnie ścieków, wodociągi, kanalizacja
- Stadiony, orliki
- Spalarnie
- Szpitale
- Komunikacja miejska
- Lotniska
- Obiekty kultury (opera, teatr, filharmonia)
- Parki technologiczne

1. Odsetki w obsłudze długu i raty
2. Wzrost kosztów utrzymania

Reguła długu 60% PKB

reguła nadzoru nad równowagą fiskalno-redystrybucyjną poprzez mechanizm odpowiedniego limitowania deficytu budżetu państwa i deficytów budżetowych j.s.t., oraz ujemnych wyników pozostałych składowych SFP

Restrykcje

Dług > 55% PKB
Art. 86 ufp.

Restrykcje:

- wydatki
- dochody

Dług > 55% PKB

Restrykcje w stosunku do j.s.t. są znaczące. Art.86 ufp - wydatki budżetu j.s.t. określone w uchwale budżetowej na kolejny rok mogą być wyższe niż dochody tego budżetu powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, jedynie o kwotę związaną z realizacją zadań ze środków UE i innych nie podlegającym zwrotowi.

Dotkliwy jest zapis, który mówi o obowiązku przygotowania kolejnej **ustawy budżetowej, zgodnie z zasadą równowagi budżetowej.** Oznacza to przykładowo, że w przypadku przekroczenia w 2011 r. normy dług $>55\%$ PKB, budżet państwa na 2013 r. musiałby być tak przygotowany, aby dochody były równe wydatkom. **Potencjalnie oznacza to zagrożenie ograniczenia subwencji i dotacji do j.s.t.**

Główne źródła luki:

1. Światowy kryzys finansowy, który spowodował spadek tempa wzrostu PKB z 5,1% w 2008 r do 1,7 % w 2009 r.
2. Ograniczenie wskaźnika fiskalizmu PKB z poziomu 35,1 % PKB w 2007 r., do 29,2 % PKB w 2010 r. (są to podatki i składki ubezpieczeń społecznych).
3. Radykalny wzrost wskaźnika redystrybucji PKB wynikający głównie ze wzrostu wydatków sektora przeznaczonych na współfinansowanie zadań pokrywanych ze środków UE. 2007 r. to 41,1% PKB, w 2010 r. to 46%.
4. Skokowy wzrost wydatków na emerytury i renty w 2008 r. Waloryzacja dotyczyła w 2008 r. 2-ch lat 2006 i 2007, w których nie waloryzowano świadczeń.

"Kryzys finansów publicznych należy określić jako zaburzenia w sektorze finansów publicznych, charakteryzujące się tym, że następuje gwałtowny spadek klasycznych dochodów fiskalnych (podatków i paropodatków) w stosunku do prognoz dochodów zawartych w ustawie budżetowej oraz w uchwałach budżetowych j.s.t., skutkujący wzrostem deficytu i długu publicznego".

Podkreślić należy to, że **normy ostrożnościowe** wg art. 86 ustawy o finansach publicznych to instrumenty zarządzania sytuacją finansową SFP w warunkach normalnego funkcjonowania gospodarki, z etapami wzrostu i spadku tempa PKB, które da się prognozować.

Normy te nie były projektowane na sytuację kryzysu finansów publicznych, który niewątpliwie miał miejsce w 2009 r.

Wnioski: Skonsolidowany Bilans Sektora Finansów Publicznych – wieloletnie narzędzie zarządcze również dla j.s.t.

1. **Przepływy finansowe w SFP są potężne.** Samorządy finansowane są w dużej mierze transferami, udziałami w PIT i CIT oraz „janosikowym”. Ranga przepływów finansowych jest tak znacząca, że samorządy wymagają odpowiedniej **Reprezentacji w Parlamencie do Zarządzania Skonsolidowanym Bilansem Sektora Finansów Publicznych i Normami Ostrożnościowymi.**

Wnioski: c.d.

2. Samorządy stały się ważnym graczem na rynku finansowym oraz w SFP.
3. Dalszy rozwój j.s.t. wymaga wieloletniej prognozy wyników finansowych wszystkich podsektorów SFP, gdyż będą one działać w warunkach ograniczeń fiskalnych.
4. Należy przewidywać konieczność dokonania przeglądu wydatków nie tylko w podsektorze rządowym ale również w podsektorze samorządowym.
5. Należy przyspieszyć wdrażanie partnerstwa publiczno-prywatnego.